

-348.892.91

EE

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

Pro aris et focis.

ANY VII.-1897

LA CATALANA

IMPREMPTA DE JAUME PUIGVENTÓS * DORMITORI DE SANT FRANCESC, 5
BARCELONA

TATUA

A

Pàgines.

Aguiló (Marián.) Prólech del Llibret de Concells	233
— Esperança. (poesia)	244
— Axó rayl (poesia)	245
— L' enteniment y l' amor, (poesia)	246
Alcover Pvre. (Antoni M.) Carta de	252
Alcover (Joan.) El poeta	251
Alomar (Gabriel) Una impressió natural	249
Amengual (B.) En Miquel S. Oliver	154
André (Marius.) Dedicatòria de la traducció francesa del llibre «Diálech y Cántichs de amor entre l' Amich y l' Amat» de Ramón Lull	65
— Catalunya y Provenza	110
Anònim. Missatge á Sa Alt ^a . II ^a lo Príncep Jordi y á l' exèrcit expedicionari grech á Creta	67
— En Marius André, devot y apologiste de Ramón Lull	65
— La llició d' En Pereda en la Academia Espanyola	74
— Catalunya á favor de Grecia	84
— Missatge á S. M. Jordi I, Rey dels Helens	87
— La esclavitud de Catalunya	98
— Manifest de la «Unió Catalanista»	98
— Per mostra. La hidalgüia y la finura dels castellans de Madrid	101
— La persecució. III	113
— Lo patriotisme catalá en la Diputació de Barcelona	119
— Grecia y Catalunya	121 y 133
— Les representacions en la Assamblea de Gerona	145
— Declaracions aprovades en la Assamblea de Gerona	177
— Una derrota?	183
— Ni espanyols, ni estrangers	225
— Recorts y esperances	301
— Al «Orfeó Catalá»	394
— Lo triomf del «Orfeó Catalá»	394
— Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, convocatoria	46
— Cartell extraordinari	48
— Composicions rebudes	116, 132 y 140
— Veredictie	148
— La qüestió de les llengues en la Bohemia	127
— Luxemburg	286
— La gran setmana á Madrid	470
— Reunió pública á Granollers	400
— Conclusions aprovades en la reunió de contribuyents de Granollers	407
— Visca la autonomia!	405
— Lo de Filipines	421
— Moviment regionalista. Catalunya	7, 13, 21, 28, 39, 46, 54, 61, 68, 78, 92, 99, 104, 108, 113, 121, 128, 137, 147, 158, 167, 173, 181, 189, 198, 205, 213, 224, 229, 237, 257, 265, 274, 281, 288, 296, 305, 314, 322, 329, 338, 345, 353, 367, 375, 381, 390, 402, 409, 419, 425 y 434
— Mallorca	206, 223, 231, 324, 330, 339, 346, 368, 435 y 435
— Valencia	182, 222, 258, 275, 290, 306, 324, 346, 354, 382
— Euskaria	7, 22, 29, 39, 46, 99, 115, 175, 214, 223, 231, 238, 258, 266, 290, 307, 339, 346, 355, 368, 376, 382, 403, 411 y 420
— Aragó	13, 346, 354, 368, 420
— Asturias	354
— Castella la Nova	427
— Galicia	7, 29, 106, 115, 130, 222, 258, 290, 346, 355, 376, 383, 392, 420, 427 y 435
— Alemania	13, 22, 39, 55, 63, 99, 123, 130, 191, 383, 392

Pàgines.

Anònim. Moviment regionalista. Austria-Hungria	7, 14, 22, 23, 39, 56, 62, 71, 115, 123, 159, 168, 183, 191, 214, 238, 282, 290, 298, 307, 330, 368, 383, 392, 411
— Bèlgica	30, 39, 46, 54, 62, 70, 178, 230, 324
— Creta	307, 427
— Dinamarca	30
— França	7, 23, 29, 39, 55, 70, 99, 106, 122, 130, 139, 159, 175, 183, 238, 259, 267, 275, 282, 298, 324, 331, 347, 355 y 403
— Gran Bretanya	191, 214, 223
— Grecia	122
— Italia	14, 355
— Rumania	347
— Russia	191, 315, 347
— San Salvador	283
— Suecia-Noruega	47, 392
— Suissa	79, 267
Nadal	429
Llibres y periódichs	7, 23, 30, 40, 48, 56, 63, 71, 79, 107, 115, 123, 130, 139, 147, 160 y 175
Llibres rebuts	239, 259, 267, 283, 291, 339
Mortuorum	13, 23, 70, 106, 130, 175, 193, 201, 214, 223, 231, 258, 290, 298, 307, 355, 392
Dietari del Principat	8, 15, 24, 31, 40, 48, 56, 64, 71, 79, 92, 99, 107, 115, 123, 131, 139, 148, 160, 168, 176, 183, 192, 199, 206, 214, 224, 231, 239, 260, 267, 275, 283, 291, 299, 307, 315, 324, 331, 339, 347, 356, 368, 376, 383, 392, 403, 411, 420, 427 y 435
La cabra y la guilla, (rondalla grega)	181
Los tres cassadors	389
A. y M. La XXXIX festa dels Jochs Florals	150
B	
Badenes y Dalmau (Francesch.) A la noble Barcelona, (poesia)	415
Beleta Gasull (Pere.) La Creu y l' Redemptor, (poesia)	345
Bartrina (F.) En sa tomba, (poesia)	251
Bartrina (J.) Quadret, (poesia)	254
Beleta (Pere.) Judas, (poesia)	336
B. G. P. De dol, (poesia)	379
Bori y Fontestá (A.) La centralisació en la ensenyana primaria	385
Bosch de la Trinxeria (C.) Una excursió als cingles de Talaixá	359
— Un casament en lo Alt Vallespir	363
C	
C. Benvingut Socias	279
Cabot y Rovira (Joaquim.) Recort y escenes del Tyrol	50
— Los poetes nacionals de la Grecia	90
— Des de la presidencia del VIII.º Certámen Catalánista d' Olot	309
— Al Pirineu, (poesia)	363
— Al «Orfeó Catalá» en sa victoriosa arrivada del concurs internacional de Niça, (poesia)	397
Casellas (R.) Els miquelets al convent	43
Clapés (Joan.) Barzaz-breiz. Cant popular de la Bretanya, (traducció)	112
Clascar (Frederich.) Llibres y periódichs	14
— La Lioneta	227
Collell Pvre. (Jaume.) Carta á la Assamblea de Gerona	170
— Lo monument del Aguiló	336
Comas (Ramón N.) Don Francisco de S. Maspuns y Labrés	153
— Sobre l' monument que s' ha projectat aixecar á Sitges	302
— La Mare de Déu de la Mercé es la major glòria del Principat de Catalunya	318

	Pàgines.		Pàgines.
<i>Comas (Ramón N.) La veleria barcelonina.</i>	373	<i>Girbal y Jaume (F.) Declaració d' amor..</i>	423
—La Confraria de la Puríssima Concepció.	417	<i>Gomet (E.) L' afollament castellanista.</i>	94
—Lo pintor Benet Mercadé y Fábrega.	424	—De la Diputació al Govern y vice-versa.	125
—Notes curioses. 8, 15, 24, 31, 56, 64, 72, 80, 100, 108, 124, 131, 140, 148, 168, 176, 184, 192, 200, 207, 215, 224, 232, 240, 260, 268, 276, 284, 292, 308, 316, 332, 340, 348, 384, 404, 412, 428 y 435			
<i>Costa, Pvre. (Miquel.) Per la mort del mestre en Marián Aguiló, (poesía.)</i>	248		
D			
<i>Durán y Ventosa (Lluís.) La resurrecció.</i>	3		
—Les reformes de Cuba.	49		
—Los motllos nous.	209		
—Lo regionalisme d' En Silvela.	261		
—Espanya y Europa.	333		
E			
<i>E. G. Los carlins y l' Regionalisme.</i>	102		
—La persecució, II.	103		
—Y els fabricants qué hi diuen?	112		
—Aquest Nadal..	430		
<i>Espona y de Nuix (Antoni de.) Grecia, (poesía.)</i>	89		
<i>Estelrich (J. L.) * (poesía.)</i>	251		
F			
<i>F. Com més richs, més besties.</i>	77		
<i>F. C. Missió del Regionalisme.</i>	195		
<i>F. C y S. Vitalitat de la idea regionalista.</i>	386 y 405		
—Llibres rebuts.	347		
<i>Font y Sagué (N.) ¿Per qué Sant Jordi es patró de Catalunya?</i>	202 y 211		
—De les varies complexions y condicions natu- rals de la gent y nació catalana.	235		
—El respecte á les nacionalitats	254 y 262		
—Conseqüencies del menyspreu de les naciona- litats.	293		
—Una nova anella..	378		
—Més terratrémols á Catalunya.	272 y 278		
<i>Franar. El bon vescarsi. (Rondalla nadalencra per Pau Areno.).</i>	4		
—La missa del fantasma (Id popular de la Alta Bretanya).	28		
—Lo dimoni músich. (Id. id. id. id.)	52		
—La dona de sucre. (Id. en provenzal per M. A.)	127		
—Lo viiolet y la pilota. (Id. francesa.)	188		
—Día de Reys.	14		
—Lo dolent colóm.	37		
—La rondalla del sastre.	136		
—La academia silenciosa.	165		
—Lo gos rabiós..	196		
—L' home popular. (Narració en provenzal per <i>Lou Cascarelet</i>)	20		
—La mare del príncep Esteve l' Gran. (Id. en rumá per Carme Sylva).	67		
—La mor de Jesús. (<i>De la Vie de Notre Seigneur, par l' abbé Letard.</i>)	119		
<i>Franquesa y Gomis (J.) Helénica (poesía.)</i>	89		
<i>F. y S. Los dotze germans. (Rondalla alemanya.)</i>	255		
—Los missatgers de la mort. (Id. id.)	271		
—Lo doctor universal. (Id. id.)	281		
—El sastre en el cel. (Id. id.)	304		
—L' os que canta. (Id. id.)	327		
—El pagés y l' diable. (Id. id.)	353		
—La vida llarga. (Id. id.)	409		
—La reyna de les abelles. (Id. id.)	415		
—La música religiosa en la diada de Nadal.	433		
G			
<i>Garriga y Boixader, Pbre. (Angel.) Maig y Oc- tubre (poesía.)</i>	370		
<i>Girbal y Jaume (Eduard.) Aquarela (poesía.)</i>	312		
<i>Girbal y Jaume (F) Tot l' any. Febrer, (poesía.)</i>	52		
—Id. Abril. (id)	135		
—Avant, (poesía.)	417		
H			
<i>H. Los weylerians del Foment.</i>	398		
J			
<i>J. C. y R. Notes artístiques. Saló Parés.</i>	5		
—Id. id. XIV exposició extraordinaria.	35		
—Id. id. III exposició del Círcol de Sant Lluch.	75		
—Id. id. Exposició Llovera.	118		
—Id. id. id. de quadros y estudis	134		
—Id. id. id. Barrau.	400		
—Id. id. En Eussebi Planas.	118		
—Id. id. Un desengany més	119		
—Id. id. Una esperança.	119		
—Id. id. Exposició de projectes de cartells.	335		
—La festa de Sitges.	58		
—La jove esclava. (Traducció de una poesía grega de Aristote Valaoritis.)	91		
<i>J. M. C. La persecució I.</i>	91		
<i>J. P. La V Assamblea de la «Unió Catalanista».</i>	143		
L			
<i>Lull (Ramón.) De Passió. (Del llibre «Arbre de philosofia d' amor».)</i>	120		
—De Resurrecció.	126		
LL			
<i>Llorente (Theodor.) Marián Aguiló.</i>	246		
M			
<i>M. En camí de solució</i>	415		
<i>Manubens y Vidal (Joan.) Himne montanyenç,</i> (poesía).	348		
—Al Sant Cristo d' Igualada, (id)	328		
<i>Marsans (Lluís.) Madrid y Gerona.</i>	177		
—Ni coin estrangers.	196		
—Les conseqüencies.	217		
—Lo desvetllament d' Aragó.	270		
<i>Maspons y Camarasa (J.) Endavant.</i>	169		
—Conflict en porta.	312, 349 y 369		
—El gegant y el nano. (Arreglo del inglés.)	287		
—La picardja del llop. (Id. id.)	312		
<i>Maspons y Labrés (Francisco de S.) Lo claveller.</i>	212		
—En Carles Bosch de la Trinxeria.	258		
<i>Masriera (Arthur.) A la mort del mestre en Ma- rián Aguiló, (poesía).</i>	352		
<i>Massó y Torrents (J.) Un recort á En Carles Bosch de la Trinxeria.</i>	363		
<i>Mas y Jornet (Claudi.) La dominació castellana.</i>	254		
<i>Mercader (L.) Historietta moral.</i>	204		
<i>Mistral (Frederich.) Himne á la Grecia.</i>	84		
—Per en Marian Aguiló.	247		
<i>Moliné y Brasés (E.) Les conferencies del Ateneu</i>	6		
—Creta.	90		
—Els nostres companys processats. En Pere Aldavert.	96		
—Com sempre.	341		
—Estiu, (poesía de Laconte de Lisle)..	204		
<i>Moncerdá de Maciá (Dolors.) La guerra, (poesía.)</i>	157		
<i>Morató y Grau (Joseph.) En Trinxera, (popular.)</i>	380		
<i>Muzzopulo (P.) Discurs ilegit' al rebre l' mis- satge dels catalans al Rey de Grecia.</i>	88		
N			
<i>Nadal (Lluís B.) A Maria de la Concepció Sala- rich y Bassols, ab motiu de sa entrada en la vida religiosa, (poesía)</i>	422		
—Les quatre palles, (id)	432		
<i>N. F. y S. Sobre l' cartell dels Jochs Florals.</i>	26		
—La Caritat. (Rondalla empordanesa.)	234		
—Llibres y periódichs.	30		
—Llibres rebuts.	355, 383 y 411		

	Pàgines.		Pàgines
<i>N. V. Altra mostra. Lo moviment catalanista en la premsa estrangera.</i>	101	<i>Ruyra (J.) El nen dormit, (poesia.)</i>	287
— <i>Un nou acte d' En Mañé.</i>	442	— <i>Mortal (id.)</i>	296
O			
<i>Oliver (Miquel S.) Discurs llegit en la festa dels Jochs Florals.</i>	163	<i>S. Apologia. (Poesia del poeta anglés Edmond Gosse)</i>	4
— <i>Popular, (poesia.)</i>	152	<i>Sardá (J.) (Del poeta rus Alexéi Tolstoi,) (poesia.)</i>	40
— <i>Lo moliner de vent, (id.)</i>	156	<i>S. F. N. Lo Rabadá. Rondalla alemanya.)</i>	379
— <i>Montserrat (id.)</i>	180	<i>Suñol (Antoni.) Discurs llegit en la presentació del Missatge dels catalans al Rey dels Helens</i>	86
<i>Oller (Narcís.) Impressió</i>	89		
— <i>De la realitat.</i>	148		
<i>Osona (Arthur.) Una excursió al Empordá y á les serres de la Garrotxa.</i>	365		
P			
<i>P. Un altra prova.</i>	333	<i>Taulet Pvre. (Antoni.) La boyrada, (poesia.)</i>	351
<i>Paler y Trullol (Enriqueta.) Sobre l' abím, (poesia.)</i>	487	<i>Tintorer y Mercader (Lluís.) Cançó d' Abril, (poesia.)</i>	426
<i>Paradeda y Sala (Joseph.) L' amor de mon pare, (poesia.)</i>	389	<i>Torras y Bages Pvre. (Joseph.) Al lector.</i>	242
<i>Penya d' Amer (Victoria) A Na Francisca Miró, viuda d' En Marián Aguiló y á ses germanes, (poesia.)</i>	343	<i>Tous y Marsans (A.) Lo gall orgullós. (Llegenda francesa.)</i>	337
<i>(Permanyer y Ayats (Joan J.) Del discurs inaugural del Ateneu.</i>	430	U	
<i>Poblet (Joan.) Ali l' malcarat, (rondalla turca.)</i>	294	<i>Ubach y Vinyeta (Francesch.) La flor del liri blanch, (poesia)</i>	495
<i>Prat de la Riba (Enrich.) Les marques dels vins.</i>	34	V	
— <i>La noblesa catalana.</i>	185	<i>V. La manifestació eseolar.</i>	97
<i>Puig y Cadafalch (J.) «Todos nos quieren.»</i>	18	— <i>A sopluig</i>	110
— <i>Els nostres companys processats. En Prat de la Riba.</i>	97	— <i>Cap á Gerona.</i>	133
— <i>Los ateneistes.</i>	161	— <i>La festa dels Jochs Florals.</i>	141
— <i>Lo fabricantisme.</i>	226	<i>Vallés y Vidal (Emili.) Discurs de gracies llegit en la «Associació Popular Regionalista,» ab motiu de la vellada commemorativa del 11 de Setembre de 1714.</i>	324
<i>Puig y Torralba (Joseph) La casa payral, (poesia)</i>	280	<i>Valls (R.) Lo del Santuari de la Mare de Deu de Lluch.</i>	317
— <i>Sonet.</i>	416	— <i>Una bona idea.</i>	325
R			
<i>Redacció (La.) Pera la Grecia.</i>	74	<i>Valls y Vicens (Agustí.) Venint del enterrament del qui fou lo patriarca de les lletres catalanes don Marián Agüiló y Fuster, (poesia).</i>	249
— <i>Grans mercés.</i>	98	<i>Verdaguer Caltis (N.) La ensenyença espanyola.</i>	1
— <i>Lo cinquantenari d' En Mañé.</i>	117	— <i>La qüestió dels llenguatges á Catalunya.</i>	9
— <i>Als nostres lectors.</i>	162	— <i>Protestes.</i>	17
<i>Riera y Bertrán (Joaquim.) La bandera catalana, (poesia.)</i>	303	— <i>Les conferències de Literatura catalana en la Universitat</i>	25
— <i>Benvinguda, (id.)</i>	408	— <i>Sobre l' atrassament dels catalanistes.</i>	33
<i>Riquer (Alexandre de.) L' Isidro.</i>	60	— <i>La gent de Madrid y la sanch dels pobres.</i>	42
<i>Rocamora (Manel.) A la golfa.</i>	172	— <i>La qüestió de Creta.</i>	57
<i>R. N. C Joseph Feliu y Codina.</i>	165	— <i>Provenza y Catalunya.</i>	74
— <i>Eduart Raventós y Torras.</i>	166	— <i>La Creta, sos butxins y sos redemptors.</i>	82
<i>Rubió y Lluch (Antoni.) Discurs llegit en la presentació del Missatge dels catalans al Rey de Grecia.</i>	85	— <i>La nostra protesta.</i>	93
— <i>Himne á la lluïrtat, (poesia de Dionís Salomos.)</i>	91	— <i>La qüestió catalana.</i>	109
<i>Ruyra (J.) A posta de sol, (poesia.)</i>	42	— <i>Castella y Catalunya</i>	117
— <i>Ballant, (id.)</i>	19	— <i>La Assamblea de Gerona.</i>	141
— <i>Les amors meves, (id.)</i>	28	— <i>Jochs Florals.</i>	150
— <i>Tinch por d' un beset, (id. de Paul Verlaine.)</i>	38	<i>Vidal (Gayetá) Un pam de nas (Arreglo del quento popular suech, (La vella y lo peix.)</i>	219
— <i>Tramontana, (id.)</i>	45	<i>Vidal (V.) L' anuncí d' un ministre.</i>	202
— <i>Apólech, (id.)</i>	50	— <i>Lo de Cuba</i>	233
— <i>Green, (id. de Paul Verlaine.)</i>	60	— <i>Un nou crím anarquiàstic.</i>	269
— <i>Lo primer, (id.)</i>	67	— <i>Pobra Espanya!</i>	277
— <i>La ilusió de la lluerna, (id.)</i>	104	— <i>La carta del general</i>	285
— <i>Ivern y primavera.</i>	118	— <i>Que no torne.</i>	349
— <i>Concell, (poesia)</i>	147	— <i>Y Catalunya...?</i>	378
— <i>Vers volant, (id.)</i>	171	— <i>La enveja.</i>	413
— <i>La mirada del pobret.</i>	179	<i>Vidal y Jumbert (J.) La nuvia del mar.</i>	263
— <i>Les orenetes, (id.)</i>	181	— <i>La florela (llegenda danesa)</i>	320
— <i>El teu bes, (id.)</i>	211	— <i>Schalga, (id. de Carme Sylva.)</i>	399
— <i>1896. (id.)</i>	220	— <i>La catedral de Colonia.</i>	343
— <i>En el port, (id.)</i>	227	— <i>La reyna de les Gorgones, (quento grech de Mariana Kampúrogln)</i>	370
— <i>Timidesa, (id.)</i>	235	<i>V. V. Concells d' actualitat.</i>	217
— <i>Desesper, (id.)</i>	263	— <i>En honor de Frederich Soler.</i>	325
— <i>El meu gos. (id.)</i>	272	X	
		<i>X, L' «Orfeó Català.»</i>	427

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ:

Duch de la Victoria, número 9, 2^{on}

ADMINISTRACIÓ:

Dormitori de Sant Francesch, núm. 5.

Sumari: La ensenyança espanyola, per N. Verdaguer y Callis.—La Resurrecció, per Lluís Duran y Ventosa.—Apologia (poesia) per S.—El bon vescari. (Rondalla nadalena, per Pau Areno,) per la traducció: Franar.—Notes Artístiques, per J. C. y R.—Moviment Regionalista.—Llibres y periódichs.—Dietari del Principat.—Notes curioses, per Ramon N. Comas.—BOTLETTÍ SETMANAL: Santoral.—Efemérides.—Fires.—Festes majors.

LA ENSENYANÇA ESPANYOLA

Ja que 'ls regionalistes ens les pintam de curanders del Estat espanyol, tenim obligació d'estudiar els més que pateix, demostrant que les nostres receptes son cura segura.

Avuy se 'ns presenta ocasió de tractar del empobriment de ses forces intel·lectuals.

Que en la Espanya actual la intel·ligència la balla magre, ho saben tots els qui tenen set de saber. L'home d'estudi qui no conegué altra llengua que la castellana, no podria ni sospitar el grandiós y enfebrat moviment d' idees qui somou als esperits; y, en qualsevol de les branques de la Ciència ó de l'Art, pervindria a entreveure com a novetat flamanta lo que anys ha el mon civilisat hauria abandonat per estantis.

Donéu al vostre entorn una mirada desapassionada y sincera; fixeu-vos en la que vos plagi de les nostres professions il·liberals, trieu l'orde de coneixements que vos dongui la gana; en cap hi ha possibilitat de conreu lluhit ab els elements de la actual cultura espanyola. El ciutadà espanyol qui pretén seguir ab honor qualsevol mena d'estudis, ha necessariament d'estrangerse, ha de distraure son esperit dels conciutadans y posarlo en relació exclusiva ab los estrangers. La intel·ligència espanyola es un ermot, ahon, com en les terres que calcigá 'l cavall d'Atila, no hi crexn ni herbes.

Les excepcions qui en aquest trist desert s'axequen, a faysó de palmeres solitaries, pera fer més visible la gran nuesa, les contariam ab els dits d'una ma; y encara trobaríam que son exides de les races del Nord, ahon les adyertitats que en l'ambient escampa la ma del Estat, no poden sempre impedir que esclati en flors la poderosa sava.

No es la única déu qui adolla al saber dels pobles, però si la principal la de la ensenyança oficial. Y que aquesta es en Espanya superlativa-

ment defectuosa, ho saben tots els qui ensenyen y tots els qui estudien y han estudiat.

Però podém suprimir les demostracions, per què sobre l'particular acaba de publicar l'actual Ministre de Foment, senyor Linares Rivas, un document qui 'ns convida a útils consideracions.

Mil tres cents estudiants, en la Universidad de Madrid no més, han demanat aquests dies al Ministre de Foment la gracia d'exams extraordinaris en lo mes de Janer. Si á fora de Madrid la haguessen demandada deu mil, el Ministre hauria dit ó si ó no, y, acabat, s'hauria quedat tant fresch; però 'ls mil tres cents de Madrid se li han ennuegat. Els governants d'Espanya no 'n veuen de les coses del Estat, ni 'n senten, ni 'n atenen, sinó lo que se 'n manifesta en la malestruga vilà ahon mengen les nostres suades.

Esoverat per aquell nombre de madrilens qui volen fer a marxes forçades una carrera, el Ministre de Foment sa posá 'l dit al front. Rumjá una estona, y escrigué la Real Orde que publicà la Gaceta en la diada de Nadal.

En ella, En Linares Rivas nega als estudiants la gracia demandada. Dient la veritat, ab açó 'n tenia prou, que ningú li demanava quants anys tenia. Una Real Orde de quatre ratlles, dient: No hi ha exàmens de Janer, era lo suficient. Però ¡borrango! ¡creyéu, possible que un Ministre espanyol obrí la axeta de la inspiració pera deixarne exir no mes un rajolinet? ¡Ca! En Linares Rivas havia de donar amplias y detalladas esplicaciones, apesar que ningú les hi demanava, y la Real Orde es casi be una Memoria demostrativa de que en la Espanya de la unitat que tanta sangre... el saber està a la darrera pregunta, y la ensenyança superior en una pertorbació completa.

Val a dir que la prova de la miseria de saber a Espanya, el Ministre no la fa en la seva R. O., però, si no la fa, la dona. Perqué un pays ahon es Ministre de Foment, es a dir, cap de la administració dels elements de cultura del Estat, l'

autor d' exa Real Orde, necessariament ha de tenir molta ufana d' orellas.

El Ministre de Foment d' Espanya se mamava molt satisfet y tranquil el sou de la seva canonja, persuadit de que tot anava de bo á millor en lo departament qui disfruta l' honor de tenirlo per cap de casa. Però la instancia dels mil tres cents estudiants de Madrid, demanant examsens ara pe l' Janer li han embolicat el marro. *Nuestra juventud, como poseida de un vértigo, acude en grandes masas á Institutos y Universidades (más de 1,300 estudiantes han pedido en estos días, solo en la Central, la tercera convocatoria)...* ¡Malvinatge! ls 1,300 estudiants de Madrid! ells ne tenen la culpa que l' nostre Ministre de Foment hagi vist ensombrirse l's seus somnis de color de rosa.

El Ministre esglayat per la presencia dels 1,300, els observá ab detenció, y feu un descobriment pertorbador de la seva fins allavores tant tranquila digestió. Descobrí l' Ministre que exa joventut qui, *como poseida de un vértigo, demana exámens y més exámens, es una juventut, no ansiosa de saber, sino espoleada por el deseo de alcanzar pronto un título académico que le facilite puesto aventajado en la Administracion.* Fet aquest descobriment jadeu! són dolça y pahides quietes del Ministre. Rumia que rumiarás tot el dia: Aço va mal. ¿Per ahon se deu perdre? Veyám, se deya l' Ministre, qui ja participava d' aquell vértigo dels estudiants, miremho be. Y, tractant de posar-se la qüestió ben clara, l' home parlá axís:

«Es contra tota realitat y evidencia suposar que mils estudiants pugan, degudament preparats, sofrir en lo curt espai d' un curs, ab bon èxit, tres examsens, en los que ni se l's tatxa l' nombre d' assignatures, per més que sien aquelles les mes de mal raure y difícils de la ciencia.

«Ja es molt, continua l' Ministre, la segona convocatoria pera alumnos qui aprenen sense professor oficial y sense disciplina... Pero la tercera convocatoria va deixant aquest precepte legal, no ja incomplert, sinó fins y tot burlat.» Y segueix, sense pendre alé, el senyor Ministre: «En comptes de disminuir, com semblava natural, la matrícula dels estudiants lliures, per haver aumentat el nombre de examsens y la dificultat de ser en ells aprobats, per raho d' haverse escursat el període de preparació, ha succehit al revés...»

¿Heu entés alguna cosa en exa argumentació ó galimaties del senyor Ministre? ¿No? Donchs jo tampoch. Y l' senyor Ministre, tampoch. Y sinó veyeu la conseqüència que n' deriva: «Per consegüent, ó hi ha en tot aço un element viciós y desorganisador, ó cal convenir en que nostra

joventut pot adoctrinarse millor per son propi esforç y sense cap direcció que no pas en les aules...» Segons el senyor Ministre l' resultat de tantes convocatories es el següent: «una ensenyança, no solament incompleta, sinó desastrosa, y, en relació á la ciencia, certa perturbació del enteniment, difícil d' curar després.»

Açó, conclou el Ministre, no pot anar. ¿Qui ha de posarhi remey? L' Estat, diu el Ministre. Y ara, lector, carrégat de llàstima y considera en les paraules que vaig á transcriure quin cervell d' estadista tenen els homens de govern qui fan la lley y la guitsa á tots els pobles espanyols. Diu el Ministre que aço ha de adobarho l' Estat: *Solo él, colocado en la cumbre de la vida social, puede conocer los extravios de esta, y á él solo corre la obligacion de evitarlos, mucho más aquellos que, como los que entraña la tercera convocatoria, no son transgresiones violentas de las leyes, sino más bien suaves desviaciones de las mismas, parciales y corteses ataques á su eficacia...*

Y arribat aquí, el senyor Ministre de Foment d' Espanya, representant, en la materia, del Estat qui solo él pot dirigir la vida social, vist que la ensenyança marxa malament, produint fruysts dolents y de males conseqüencies, agafa la ploma y paper, y fa la següent recepta: Aquest any no hi han examsens de Janer.

Amich lector, ¿vols fer el favor de dirme si realment aço es Espanya, ó sí, pér ventura, sense donárnosen compte, hem estat transportats en alguna selvatgeria? Girém el cap d' aquest espectacle, qui fa venir oys, y, abans de posar punt á aquest article, diguem algunes paraules de bon seny.

La ensenyança oficial està tant remalament organisada y dirigida per l' Estat, que en les seves càtedres hi pert miserably el temps tothom qui hi acut. Pera l's qui hi hem anat, la prova es innecessaria; massa ho recordém. Pera l's demés, ho prova evidentment, lo fet de que dona testimoni el Ministre: Milenars d' estudiants lliures fan en un sol curs la feyna que l's oficials fan en tres; ab la contra, pera l's lliures, de que l's seus examsens son molt més estrets y decisius que l's dels oficials. La conseqüència que d' aqui s' desprén lògicament es que en Espanya la ensenyança pública es tant redolenta, que més avensa en l' estudi aquell qui li gira la esquena que no pas el qui la freqüenta. Les causes d' aço son una pila, mes totes se resumexen en una: La subgecció dels centres docents á la administració del Estat.

Si l' Ministre de Foment, suposant que tinga mes bona voluntat que bon enteniment, vol saber qui ha de curar els mals pregons y desas-

etrosos de la ensenyança, els regionalistes li podém dir:

La llibertat. La autonomia dels centres universitaris.

Que ho probi ab la que tenim á Barcelona, y d' aqui á uns quants anys que vingan els mil tres cents estudiants de Madrid que tant gros neguit li han donat, á fer tres cursos en un sol any: ja veuria En Linares Rivas quants d' exos camàlichs de la carrera arriben á tenir titol.

Peró jentenémnos! que la autonomia universitària vagi acompañada de la regional, perqué mentres un mal estudiant y mal advocat puga arribar á Ministre, enfilantse en l' escambell del parlamentarisme, no adobarémi gran cosa.

N. VERDAGUER Y CALLÍS.

LA RESURRECCIÓ

Parlant de la insurrecció cubana, de les majors ó menors possibilitats d' un cataclisme, de les consecuències que aquest tindria pera l' per vindre d' Espanya, alguna vegada hem sentit dir que tot açò podria acabar essent la salvació del pays, perqué una gran desgracia y fins, segons alguns, lo perill imminent d' ella, per si sol, podria provocar una regeneració, obligant á tantíssimes personnes de prestigi y de condicions socials qui avuy están allunyades de la política, á tornarshi á ficar, sobreposantse á tanta gent traficant y corrompuda que influeix excessivament en la marxa política general.

No hi confieu massa en açò. Los exemples que se citen d' altres payssos en que un cas semblant ha ocorregut, no son suficients pera donarnos cap confiança; les condicions de tota mena en que s' han trobat han sigut ben diferents de les en que s' troba Espanya. Ahon la corrupció general de les costums, ahon lo desorde administratiu, ahon los abusos del poder han sigut la causa del mal, se pot confiar en lo remey, si la nació conserva una gran vitalitat, y no sols no está tant tarada com los qui la governen, sino que te voluntat de viure y de progresar; pero quan lo mal es tant fondo, y no prové tant sols de defectes accidentals ni errors de moment, sino del resultat forçós d' un esprit nacional equivocat, la esperança trova molts menors motius en que poguer fundarse.

Perque, al nostre entendre, si son moltes y ben diferents les causes qui han contribuït á portar á Espanya á la seva actual anguniosa situació, la mes grave de totes es aquesta famosa *política tradicional* d' Espanya de que

tant s' envanexen alguns politichs, y que no es, com altres, un sistema empleat al etzar per alguns governants, sino que prové directament del caràcter nacional del poble qui predomina en la Península, y que té, é històricament ho demostra, una idea ben fixa y determinada respecte á la manera de governar als demés pobles.

Y com aquest caràcter nacional es massa difícil de cambiar, no 'ns atrevíam á confiar gayre en la resurrecció d' Espanya. No es que sigui un impossible, puix son moltes les regions espanyoles prou interessades en la qüestió, qui en un moment donat podrien exercir la influencia necessaria pera imposarse; pero, en general, están poch preparades, y sols després de molts y molts anys de ferma y ben dirigida propaganda regionalista poden estar en condicions de rompre ab los actuals organismes, qui tenen á son favor la força incalculable de la simple existència.

Es evident que les dues guerres colonials actuals, especialment la de Cuba, puix la de Filipines es molt mes complexa, demostra fins á la evidencia los resultats d' aquesta política anti-naturalista, durant tants sigles seguida per los governs castellans d' Espanya, y que no ha permès la lliure expansió de les entitats nacionals de vida propria que haurien pogut permanexer unides per los llaços del amor y del interès recíproch, y que han buscado la separació al considerarse cohibides en la exponaneitat de la seva vida; com es evident també que no sols los que ho hem sostingut sempre per conviccions arrelades, per sentiments decidits, per comprender ésser una conseqüència lògica dels principis de la ciència política, sino fins los que han errat molt temps, y ara 's troben sense sortida en un mal pas donat, se decanten ara á buscar una solució honrosa y patriòtica á la qüestió de Cuba, per medi de la concessió de la autonomia á aquesta, únic medi per molts creguts d' arribar á una pacificació immediata.

Pero s' hi arribi ó no á aquesta solució, pera importar la resurrecció d' Espanya, tindria de venir no com una transacció ab los insurrectes, sino com una rectificació lleal y completa de tota la famosa *política tradicional*. Avuy son molts los qui tracten de la autonomia no mes baix aquell punt de vista, medi lo mellor de ferla inútil, y qui sap si contraproduhent en les actuals circumstancies; en realitat, pera ser beneficiós de debò lo cambi de que s' parla, deuria importar una rectificació total de la política, la adopció del sistema únic de bon govern qui consisteix en deixar, als pobles tots units baix una mateixa soberanía, la suficient llibertat de moviments, que, ab erro gravíssim, se 'ls hi nega,

precisament després d' haverse proclamat fins al abús pera 'ls individuus.

Los qui creguin en la possibilitat d' aquesta rectificació, poden creure encara en que la mateixa gravetat de la situació actual nos pot portar lo remey; d' altra manera, la resurrecció d' Espanya es impossible. Estém en una pendent, que no hi ha altre remey que tornar á pujar: volém salvarnos, per costós que sigui: si no, tot es inútil perquè anirém á parar per força, al fons del abim.

LLUIS DURÁN Y VENTOSA.

Barcelona Desembre 96.

APOLOGÍA

(Del poeta anglés Edmund Gosse.)

*Jo no he pecat contra lo Deu d' Amor,
e axis jo pens que quan vinga á finar,
lo seu esguard me serà benfactor
pau e conort donantme en lo fossar.*

*Feble jo som e temptació me vens:
per ço en mon pols sent febre e tremolor
quan pas de Mort esment: e ab tot jo pens:
jo no he pecat contra lo Deu d' Amor.*

*He desitjat or, gloria, valiment
e foll plaher per servent m' ha tengut,
mes tot açó he deixat continent
quan la que'l cor adora ho ha volgut.*

*Per tal jo esper que quan serà vianant
del fosch camí que al mortal fa pahor,
qualcú rebrà á mon ànima esclamant:
Ell no ha pecat contra lo Deu d' Amor.*

S.

EL BON VESCARCÍ (*)

(Rondalla nadalena, per Pau Arenó.)

Com que la ventada havia sigut llarga, en sent al matí, los camins dels boschs eren tots plens de branques mortes, y també, á troços, de brins de vescarcí arrencats d' exos manyochs d' atapahides verdures qui en la tardor se veuen al

(*) En pau Arenó, ó Paul Aréne, com es mes generalment coneugut, morí no hi ha gayre, en terra provençal, que era la seva nadiua y més estimada. Encara que sobre tot escrivia en francés, seguia ab entusiasme de fill devot els progressos del provençalisme, de quins capítossos era admirador sincer. Per açó, tant y més que les lletres franceses, á les que procurá no petites glories, el ploren les provenzals. Com á tribut á sa memòria, hem traduït la present narració, en la que apareix la soperba traça que el malaguanyat escriptor desplega en l'art de contar hermoses fantasies.

Hem d' advertir que 'l nom de *vescarcí*, ab que hem traduït el de *gui*, del original francés, lo posam per havernos semblat el propi; no pas que 'n tingam seguretat. Els diccionaris, en aquest cas, no 'ns han tret del entrebanch, com y tampoc les consultes que hem fet á una colla de gent. Un herbolarí ens dona 'l nom de *brisacri*. Nosaltres, atenent á la arrel probable del nom, *vesch*, del llatí *viscum*, hem adoptat la forma que usam, reservantnos aclarir els duptes que ens queden.—FRANAR.

cim dels arbres sense fulles, com uns nius de garces.

Hi havia en lo bosch dues dones: la una vella, tant vella que la pell arrugada de la seva cara y mans semblava una escorça; la altra jove, y tant guapa, que res en aquesta estació podia donar idea d' una tal bellesa, puix no hi havia ja en la herba enmustehida ni muguets pera representar la blancor de son rostre, ni pervinques del color de sos ulls.

La vella feya un feix de brossalla pera fer foch. La jove, com pera entretenirse, collia y lligava ab una cinta lo vescarcí que trovava á terra.

Succehi que, la una collint vescarcí y la altra fent el seu fexet, se toparen en la creu de les Ermites, al peu de la gran roca que te al mitg un forat ahon hi hagué plantada una creu, y que ara, sempre ple d' ayqua, fa de beuradora dels ocellets.

—En quant á bon vescarcí, aquí 'n tens de ben guapo, cridá la vella. Y, ayl Deu me valga! qué vols ferne de tot aquest vescarcí?

La minyona no s' arriscava á respondre; aquella vella, ab els seus parrachs, y son mirar de fura, tot plegat li feya l' efecte d' una bruxa. Mes aquests parrachs eran tant nets, y á la malicia del esguart s' hi barrejava visiblement tanta de bondat, que al cap d' un xich li digué:

—Ja vos ho diré: Soch Na Guillemeta, la filla d' En Guillem, que tenim la casa allá baix, á la altra banda del pont, anant cap al poble, allá ahon la carretera fa un revol.

—Oh! es casa bona; rica y dixosa: tots els pobres la conexen, des de que s' hi fan caritats.

—Escoltéu, ávia, qme voléu donar un bon concell?... Hi ha un á qui estimo y que m' ha donat paraula de casament. Ell també m' estima bona pila; però, ab tot, no va gayre depressa. Ab açó, aquest dematí, veyent per aqui á terra tant be-de-Deu de vescarcí que ningú 'n fa res, m' ha vingut el pensament de ferne un ram que 'l dia de Nadal, sense dir res á ningú, penjaré al portal de casa. Com que 'l meu promés serà á la festa y vindrá ab nosaltres á la missa del gall, tots dos hi passarém per dessota. Quan se passa plegats per sota del vescarcí, ja sabéu que l' amor se dobla y que 's casen aquell any.

—Ja ho se, ja ho se, barbatejava la vella; però encara no som á Nadal; se 'n falten ben be dos mesos.

—¿Qué hi fa? Tindré feta la provisió. El vescarcí 's guarda anys seguits, d' aquí dos mesos poch que s' haurá fet malbé.

—La vella 's posá á riure:

—En quant á bon vescarcí, veten-aquí de ben guapo, florit, ben ramut, de fulla groxuda, rossa com un or... No mes que tal vegada es un xich

jovenet! Les granes encara son verdotes... No va be de collir el vescarcí massa de jorn, ni arreplegar el que trenca l' vent... Pera que'l vescarcí siga bo y doni sort als enamorats, ha d' haver aguantat l' hivern, ha d' haver sofert fredors y glassades, y estar tant ben arrapat al arbre que, quan s' arrenca, segueix la escorça... La joventut no hi creu ab açó!... Però no priva que hi hagi vescarcí y vescarcí, com hi ha amor y amor.

Na Guillemeta era ja lluny, y la vella encara anava repetint, mentre's carregava l' feix:

—En quant á bon vescarcí, aquí n' hi ha de ben guapo! Però no dexa d' haverhi vescarcí y vescarcí.

L' any següent, en la mateix indret, aprop de la roca de la creu de les Ermites, la vella fexinayre y la Guillemeta se tornaren á trobar altra vegada.

No era, com el primer colp, en la tardor, sinó la vigília matexa de Nadal.

La herba gebrada croxia sota 'ls peus, é hi havia un grans pilots de neu en los bachs de la vora del camí.

La vella, pot-ser per rahó de la neu, no havia enfexat llenya aquell dia. Ab son vremell á la ma, arrocegava, ab treballs, un gros feix de vescarcí collit de fresch. Conegué á la Guillemeta y endeviná que havia plorat.

—Aném! minyoneta, axuguém aquests ulls! Seria un pecat de marfondrels.

—Ay! l' ávia, já ho se que no 'm traurá d' enllach, però vull contarvos lo que 'm passa.

L' any passat, si vos en recordeu, vaig penjar al portal de casa lo vescarcí, perqué, passanthi per sota ab el meu promés, se li doblés l' amor y l' fes determinar de casarse.

De primer semblá que havia fet l' efecte. Al moment que posá l' peu en lo pedris, s' adona del vescarcí y l' m tira una amoreta; acabat, havent oida la missa de mitja-nit, abans de posarnos á taula, se n' endú al meu pare cap á un racó, y li demana per casarse ab mi... Ja anaven á amonestarnos. Estaven avisats els musichs y tot pera l' nuviatge. Però açó anava massa bel! Una nit, la riera s' exí de mare, negant els camps, els prats, fent malbé les tres quartes parts de la nostra hisenda, y dexantnos desesperats.

—¿Y allavores?...

—Allavores, respongué Na Guillemeta qui mullava l' devantal de llàgrimes, allavores, ve-yentme pobra, el meu promés se 'n aná; y per més que l' han cercat per tot, no se 'n ha sabut may mes res.

—Ja t' ho vaig dir, Guillemeta: no us fiéu del vescarcí massa tendret!... Y després que 'ls homenots son tant traydors!... ¿De modo que tu encara l' estimas?

—Oh, no; ja us ho asseguro.

—Y be plores...

—Ploro l' meu afront, però no s' estima sinó al qui estima.

—En tal cas, feu la vella, tot rient, cal anar ab compte, Guillemeta! Jo 'n se un...

—¿Un?

—Si, un—encara que siguém vells els ulls clissen—un qui fa una pila de temps que t' estima, per mes que tu no has volgut may adonar-ten, y que segueix estimante, sense amohinarse per si l' teu dot se n' es anat riera avall.

El fill del vostre mes prop vehí—per qué t' tornas roja, Guillemeta?—, no es veritat que aquest any ha de fer Nadal ab vosaltres? Veyas, pera esperimentar si l' cor te 'n diu quelcom, que sia ell el galant qui, á mitja nit, t' accompanyá á missa.

—Donchs, per si l' cor me 'n deya alguna cosa, pot-ser fariau be de vendrem alguns brins d' aquest vescarcí?

—Aqui 'ls tens, bona minyon: rossos com un or, ab els grans més transparents y clars que perles blanques... Un vescarcí hermos, net, ben franch, que no enganya pas. Perqué, veus? aquest vescarcí ha aguantat l' hivern, ha sofert frets y gelades, y no caygué pas al primer colp de vent... Però ficat els quartos á la buixaca, Guillemeta: el meu vescarcí, avuy, no es per vendre; l' he collit pera l' fill del teu mes prop-vehí, que, d'ahir ensá, me l' te compromés.

Y, burleta, tot estirant alguns brins ben triados, la bona vella mormurava:

—Ja t' ho vaig dir, Guillemeta; hi ha vescarcí y vescarcí, com hi ha amor y amor!

Per la traducció: FRANAR.

NOTES ARTÍSTIQUES

SALÓ PARÉS

Aquesta vegada si que al visitar la sala d' exposicions de ca'n Parés no hem tingut mes remey que treurens lo barret y saludar, atament, los noms de tantes senyores y senyorettes, autores, que hi han acoblat, de cop y volta, mes de doscents quadros; no pas pera fer denteta á nostres pintors, per lo que respecta als mèrits y valer artístichs de les obres, mes si pera demostrarlos que tenen mes unió, mes empenyo, mes zel y mes entussiasme pera fer bé les coses. La Bruyère deya que, millors ó pitjors que los homes, les dones son estremades en tot; y en lo cas concret d' avuy devém felicitárnosen.

Per axó, darrera lo saludo á que 'ns obliga la cortesía, ve la felicitació á que 'ns obliga la imparcialitat y la sorpresa.

Realment, no haviam sospitat mai que á Barcelona hi haguessen tantes faldilles que's dediquessent á pintar, y á pintar bé; puix en les escoles y academies de ensenyança, les *clases de adorno* no solien pendre gayre volada y la ensenyança particular quedava encallada perque los mestres agotaven aviat lo repertori y les dexables omplien depressa la casa y la familia de obres d' art (?) d' ayre bonminyó, mes ó menos pretenció cursí.

Mes, á lo que's veu, estavam á tres quarts de quinze: ja que acudirse al senyor Parés la idea de celebrar una exposició de pintures, producte esclusiu de la paleta *femenina*; correr la veu; acceptar y secundarse la iniciativa; compareixer obres á professó feta; organizar y celebrarse ab èxit la exposició (primera d' aquest gènero en Espanya segons tenim entès,) ha estat lo que'n dihém un dit y fet.

Allí han vingut les dexables de nostra escola provincial de Belles Arts; allí les dexables de la Escola de Institutius; allí les dexables de les academies que regenten reputats artistes; allí dexables aislades dels artistes preferits; allí les dexables que ja s'han tornat mestres, cadascuna oferint generosament al publich lo millor producte del seu talent ó del seu estudi, de les seves facultats ó del seu bon gust, pera que se sàpiga que avuy á Barcelona no hi falten pintores y que aquestas se troben ja voltades d' una pila d' esperances que demá, potser, també arribaran á serho.

Per pintores notables teniam á les senyores Ubach, Coranty de Guasch y Farreras, quines mitges figures y fruytes y flors (avuy mes refinades y mes espléndides que mai) sempre han fet un galan paper en les nostres exposicions. Mes, desd' ara hem d' allargar la llista ab lo nom de la senyoreta Soler, ja que, ab les seves còpies al oli de texits y brodats antichs (entre elles la del envejat frontal de Sant Jordi) y la branca de nespres, hem descobert un temperament observador, pacient y precís que arranca la vida, lo cos y la calitat al modelo pera transmetreho, com per art d' encantament, á la tela nua que's posa devant; ab lo nom de donya Valentina de Cusachs que's veu sab ahon te la ma dreta quan se tracta de fer retratos y de manejar habilment lo pastel; ab lo nom de la senyoreta M.ª Lluisa Güell que, ab un elegant paravent decorat ab flors, pintades á la ayguada, y un altre quadro, demostra un vigor y una força que, de no veures, semblarien incompatibles ab lo procediment, y una traça-gran en la composició que, ab tots sos ayres de descuyt, resulta d' una ingenuitat molt refinada; ab lo nom de la senyoreta Juliá qui, ab la escena íntima de

camerino, imitació de tapis, y lo paravent, prova tenir destresa pera los efectes decoratius y, ab lo retrato, una finor de pinzell poch comuna; y ab lo nom de la senyoreta Texidor qui, ab les seves branques de admetller y gerani rosa, dona les notes mes fines y delicades que's senten en aquell concert de flors, ahon totes tenen valor: desde les crisantemes, les predilectes dels Salons de Paris, á les violes, les enamorades de nostres boscos.

Entre aquest devassall de flors, y á mes de les ciudades, son moltes encara les que axequen lo cap pera rumbejar ses gales; mes, ja 'ns perdonarán les autores, les senyoretas de la Riva, Garnelo, Riviere, Compte y altres, que no'n fem ram apart; perque al fi ne resultaria tan gran toya que lo seu perfum nos faria perdre l' esma de tot lo demés que nos ha interessat en altres gèneros.

A cap de llista tenim apuntades les fruytas de la senyoreta Caze, pintades al pastel, que resulten una esquisitat; les de la senyoreta Costa, y lo bodegon de la senyoreta Angulo; y fugint de la naturalesa morta, nos hem trobat ab una pila d' espectacles y estudis del natural que vibran y viuen d' alló millor.

Entre ells devém senyalar les testes d' estudi de les senyoretas Puiggarí, Noguera, Vilaret y Martí, per lo expressives y entonades; los retratos de les senyoretas de Sicars y de Camps; los quadros *Lectura y Llum á la Verge* de les senyores Auger y Pujol, verdaderes observacions de lluminista; l' interior de cuyna, ben ajustat; de la senyoreta Boada; les notes frescals dels paisatges de les senyoretas de Espanya, de Castanys y de Camps; la nota mate y quieta del pati de la senyoreta Borrell y altre paisatge de la senyoreta Bultó, mostra declaradament impresionista.

Apesar de tantes cites encara nos quedem al tinter una pila de noms que, sien humils sien aristocràtichs, merexen apuntarse perque firmen obres de mérit, mes nos manca l' espay y ni tan sols nos ne queda pera parlar de los projectes de cobritaules, modelos pera blondes, estudis d' arquitectura y perspectiva, dibuxos, còpies, escultures y demés treballs qui arrodoneixen la exposició, dantli varietat.

Naturalment que en algunes obres de les ciudades y en moltes de les que s' han esposat, s' hi veu la ombra del mestre; mes contém que pera una altra exposició serán varies les autores qui ja s' haurán després dels caminadors, perque 'ls hi vindrán petits; y que, per lo que respecta als assumptos, les flors y les fruytes anirán de baxa; puix si en la d' ara ja fan colla les que s' han atrevit ab assumptos, diguemne, mascles y les

qui demostren veure, sentir é interpretar ab independència y d' una manera personal, en la que vinga, animades per l' èxit y per l' estudi, serán moltes més.

Res, nos fem aquesta ilusiò, y ara, al acabar repetintlos la enhorabona, ja ho saben: á fora los apocaments, á fora les frivolitats de dona que, segons Madama de Staël, treuen força á la atenció, originalitat al pensar y profunditat al sentiment.

J. C. y R.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPAÑA

Catalunya.—La entrada d' any nou porta noves esperances á la premsa catalanista. No es sols LA VEU DE CATALUNYA, la que's presenta millorada: nostres benvolguts companys *L' Olotí* y *La Costa de Llevant*, inauguren l' any 1897 presentantse al public ab augment de tamanay y ab altres notables millores. *L' Olotí*, se converteix en «Revista regionalista de literatura, ciencies y arts» y regalàrà cada mes á sos suscriptors una lámina reproduhínt monuments, payssatges y obres artístiques de nostra terra. *La Costa de Llevant*, per sa part, aumenta el nombre de ses pàgines y's converteix en periódich ilustrat.

Celebram les millores de nostres bons companys y desitjam puguen aumentarles en be de la noble causa que'n agerniana.

—La Diputació de Tarragona ha ofert pera 'ls vinents Jochs Florals, un obiecte artístich al autor de la millor «Monografía sobre un fet històrich de la Edat mitjana», referent á la província de Tarragona.»

—Hem sigut honrats per lo Dr. Torras y Bages, Pbre., ab un exemplar del discurs que llegí en la sessió pública celebrada per la Academia Provincial de Belles Arts, el dia 27 del passat Desembre. Encara que escrit en castellá, per exigències del Reglament de la Corporació, no hi ha que dir, tractantse d' un pensador tant complert y seriós, que es un molló mes en la gran obra de regionalista que'l docte sacerdot ve acomplint ab tant patriotisme com intel·ligència. Agraím l' obsequi, y oportunament parlarérem del discurs.

—Nostra Diputació provincial, en sessió del dia 29 del mes passat, acordà adquirir 80 exemplars de la «Geografia de Catalunya» de D. Francisco Flos y Calcat.

—Lo dia 30 del mes passat, se reuni en Junta estraordinaria lo Cos d' Adjunts dels Jochs Florals de Barcelona, baix la presidència de D. Francisco de S. Maspons y Labrós, al obiecte d' acordar sobre les proposicions de reforma dels Estatuts presentades en la sessió del 15 del passat Novembre, per l' anterior Consistori y per varis senyors adjunts.

En aquesta reunió s' acordà modificar l' article III del títol III dels Estatuts, en sentit de que, en lo volum de les composicions premiades, hagin d' inclouires sols les que hagin obtingut los premis y accéssits ordinaris, y les altres composicions premiades que en vista del èstat econòmic del Consistori s' hagi acordat publicar. També s' acordà afegir un article al títol VI dels esmentats Estatuts autorisant al Consistori pera anunciar en lo Cartell temes de premis adjudicables en anys posteriors al de la seva gestió. La altra reforma, que, presentada com les anteriors per lo Consistori del any passat, estableix un premi extraordinari á una composició en prosa sobre tema y gènero literari

á arbitri del autor, fou reservada pera una altra reunió.

A proposta del Sr. Pirozzini y Martí, fou aprobat que's concedesca un diploma als adjunts qui hagin figurat en les llistes durant vint anys. Se discussi ademés una propòsitió del Sr. Tell y Lafont, sobre la forma d' enviar al Consistori los plechs que tanquen los noms dels autors concurrents al certámen, que no fou aprobada.

Euskaria.—Ab lo títol de *Parnasorako bidea*, s' está imprimint un volúm de poesies euskares del malaguanyat poeta D. Eusebi d' Azkue.

—Ademés del setmanari *Euskara*, que's publica á Berlin escrit en bascongat, en la ciutat de Los Angeles (California) veu la llum pública altre setmanari titulat *Eskualerria*, escrit tot en llengua euskara.

Galicia.—Lo distingit poeta napolità D. Antoni Padula, te en preparació un estudi de la literatura gallega en lo sigle XIX.

ESTRANGER

França.—En una bonica carta, inserta en *Le Temps* de 28 del passat Desembre, conta, l' escriptor A. Dumazet, la visita que acava de fer á Maiano, al gran poeta y provenzalista Frederich Mistral. En la entrevista s' esdevingué parlar del moviment regionalista provenzal; el gran poeta digué paraules que cal retenir:

«Per ventura no es necessari reaccionar contra la centralisació monstruosa de nostra patria? Es pera aquesta una força la desaparició de la vida propia de les provincies en benefici de París? ¿No cal restablir exa existència particular? No es necessari lligar al noy ab la seva terra parlantl' idioma de sa província, fentlin saber les belleses, enseñantlin les glories?

»Es necessari mantenir les poblacions sobre la terra naduia, en còmptes de deixar continuar l' èxodo; hi pervindré exaltant lo patriotisme local.»

Austràlia.—En les eleccions hagudes en l' Ajuntament de Praga (Bohemia) pera designar al Alcalde-president, s' hanqueren de fer tres votacions. En la tercera y última sortí elegit lo Doctor Srb, candidat dels Vells-txechs, per 45 vots, contra 42 que n' obtingué'l doctor Podlipny, candidat dels Jovens-txechs.

—Ha sigut pres á Budapest, en lo moment que anava á partir cap á Serbia, lo pare Stojalowski, famós agitador polonés, espulsat fan alguns mesos de la Galitzia y escomunicat per la Iglesia, per rahó d' haver fet propaganda contra la supremacia de la noblesa polonesa y del clero catòlic entre 'ls seus compatriotis. Será conduhit á Lemberg, ahon se li segueix causa.

LLIBRES Y PERIÓDICHES

Lo GERONÉS. Gerona, 27 de Desembre: *Sobre biblioteques Públiques*, per Y. Comenta l' R. D. en que el Govern mana á tots los impressors que remeten mensualment pera la Biblioteca Nacional un exemplar de tot lo que estampin, sia lo que's vulla, y, després de dir y provar que aquest decret no pot complirse, fa veuren lo costat empírador, ab les següents paraules: «Lo R. D. que 'ns ha ocupat, respon á les idees dominants en los qui governen; treballar pera el Centre y fer contribuir á tothom á son major lluhiment y fins á la seva major il·lustració. Lo restant dels espanyols, si volen medis d' aprendre, que s' espavilin y que 's gratin la butxaca. «La Patria, la Nació, es lo Centre. Los demés son rurals y la seva missió no es altra que contribuir al major esplendor d' aquell y celebrar sos progressos.»

—*Carta desclosa.* A En Norbert Font y Sagué, per Joaquim Botet y Sisó. Ab motiu d' haver llegit el respectable historiograf geroni un article del nostre company Font

y Sagué, en que se citen algunes cartes geogràfiques ahon figura la divisió de Catalunya en Vegueries y Sotsvegueries, li dona conèixer de la que ell posseix i En Font no cita obra del geògraf Cantel y corregida per En Tillemont.

LA RENAISSA. (follet) Barcelona, 28 Desembre: *En Pere Serra y Postius*, per Jaume Maspons y Camarasa. Discurs lligat en lo Centre excursionista de Catalunya en l'acte solemne de colocar el retrato del esmentat escriptor y patrici en la galeria d'excursionistes memorables que 'Centre està formant.

PAZ Y TREGUA. Barcelona, Desembre: Porta endolada sa primera plana ab motiu de la mort del general D. Rupert Fuentes, Comandant general dels Sometents, al qui dedica frases d'elogi per lo zel ab que exercí aquest important y difícil carrech.

Sección de variedades. Inserta una comunicació dirigida als concellers de la ciutat de Manresa per lo Bisbe de Barcelona sobre assumptos del Sometent.—En la mateixa secció hi continua 'l docte arxiver D. Joseph Puiggarí el seu interessant enfilall de *Notas y documentos históricos sobre el origen, vicisitudes y preponderancia del sometent de Igualada*.

LO SOMENT. Reus, 24 de Desembre: *D. Andreu Avelino Comerma y Batalla*. Traducció de la biografia que del renomenat enginyer naval català ha publicat la *Revista de Navegacion*, de Madrid.

REVISTA DE CATALUNYA. Barcelona, Desembre: *Estudi sobre la paraula Traball*, per Joan Segura, Pbre. Contradicte la opinió abans esposada en la propia Revista per En Sebastià Farnés, sosté que, atenent á la etimologia y á la fonética, ha d' escriures *traball*.—*En Ramón Sibiude*, per Frederich Clascar. No li dariam en gayres punts la rahó al article del nostre company contra la obra de Mossen Bové; fins li podríam dir què compromet indegudament á LA VEU DE CATALUNYA, retrayent exclusivament de lo que diguerem del llibre lo que li fa al cas; però, llevat de la punta de passió personal, que no 'ns hi va de cap manera, ens plau la valentia de judici que hi ha y 'l saber que s' hi esmersa. Si les formes fossen millor guardades, vetaquí una polémica ben engresadora.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 24.

Diuen de la banda de Lleyda que han cayut grans nevades en lo Pyrineu, y que 'l fred apreta en lo Pla de Urgell.

Venen notícies de Sant Martí de Provensals dient que mimiva la epidèmia de verola.

Alguns diaris d' aquesta ciutat d' avuy y d'ahir, compten sacrilegis esgarrofósos practicats aquí per alguns satanistes.

Son conduïts á bordo del vapor-correu «Ciudad de Cadiz», 65 deportats filipins, als qui porten á Fernando-Poo y Chafarines.

El quefe de la Biblioteca de la Universitat envia unes circulars demanant llibres als particulars, per quant no hi ha consignada cap cantitat pera la adquisició de material científich.

Dia 25.

Hem tingut aquí una hermosa diada de Nadal,

Llegim en un diari que en aquesta ciutat se vengueren 9.000 billets de la rifa de Nadal, important quatre milions y mitj de pecetes. Els premis que han vingut, no arriben á mitj milió.

Dia 28.

Los propietaris del partit de Manresa, convocats per l' Alcalde y Diputats provincials, se constitueixen en associació pera la defensa dels seus interessos.

Dia 30.

Diuen els diaris de Tarragona que s' han rebut notícies de Madrid de les que resulta que ha sigut sospesa la subasta dels terrenos tocants á les muralles ciclopées, gracies á les gestions de la Comissió de monuments.

Notes curioses.

Cap d' any.—Son en bon nombre de mils les targetes qui circulen com a felicitacions per l' *any nou*.

Tot los pobles han celebrat d' una manera ó altra l' entrada del any. Los romans procuraven oblidar odis y rencors al començar son calendari y s' obsequiaven mutuament. D' ells ho aprengueren los grechs, y lo mes probable nosaltres, conforme ho justifica la práctica de *donar estrenes*, ja qua *estrenes* s' anomenaven en le antiga Roma los regalos de principi d' any.

En temps del nostres avis era costum en nostres famílies que 'ls més joves, vestits ab los trajes del dia de festa, marit y muller ab los seus fills, anessent á visitar als avis y demés parents avans que als amichs, per rigorós orde de preferencia pera felicitarlos ab motiu del *any nou*. Després s' assentaven á taula en la casa payral. Dos eren los qui presidién lo dinar, l' avi y lo net y quan arribava la hora de les postres, no podien faltarhi les neules perque pogués lo fill del hereu adornar soi cap ab la paperina en forma de mitra, ja que ell era l' *héroe* de la festa. Després la quixalla se quedava á jugar y los grans anaven á donar un passeig ó al teatre.

Conforme á una antiga consuetut, los parroquians de Santa Maria del Mar d' aquesta ciutat celebren la festa patronal de tan *Nobilissim* temple y reyal Capella.

L' esperit d' associació ha distingit sempre als feligressos de Santa Maria del Mar. La universitat de parroquians es qui axecá aquell monument joya del art, de la Religió y de la Patria. Si contribuixen los mes ab sos recursos, no falten á contribuir á sa fàbrica, en lo que poden, fins los de posició mes modesta, puix es sabut que l' entusiasme parroquial induí als *macips de Ribera* á transportar gratuitament la pedra de la montanya de Montjuich. Y quan ja fou axecat lo temple, la festa patronal es sempre celebrada ab goig, puix cap bon parroquiá dexa de menjar *sodeus ab sucre y canyella* en lo dinar del dia de *Cap d' any*. Los artesans adornaven sos establiments, sobressortint sobre tots los vidriers qui ostentaven en lo carrer parades de objectes d' aquell art, en lo qual competien ab la vidrieria de Venecia, y los Concellers montats en ben adornades cavalcades no anaven al Ofici sense vissitar abans aqueles expléndides manifestacions del treball català.

Avuy dia, com á tradicional costum, assisteix al ofici una Comissió del Ajuntament. A cada un dels individus d' aquesta representació municipal, á igual que als empleats de la iglesia, se 'ls regala un tortell.

Segons ve practicantse fá 121 anys se comença en la Catedral Basílica lo torn de la devoció de les Quaranta hores que s' segueix en les iglesies de nostra ciutat.

Aquesta devoció fou originada á Italia en 1556; lo zel apòstolic del venerable P. Fra Joseph de Barcelona, frare caputxí procedent de la ilustre família Rocaberti, va insituirla en nostra ciutat abans del 1584, propagantse després per tot Catalunya, y després per lo restant d' Espanya.

RAMON N. COMAS.